

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Zuzanna Rudzińska-Bluszcz

BK-VII.0520.141.2025
Warszawa, 14 kwietnia 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam odpowiedź w zakresie właściwości Ministra Sprawiedliwości na zapytanie nr 2368 Pana Posła Norberta Pietrykowskiego *w sprawie procesu przekształcania renty w emeryturę, a także trudności w dochodzeniu praw w postępowaniach odwoławczych od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.*

Ad 2

Ustawodawca ukształtował reguły rozstrzygania o kosztach procesu na zasadzie odpowiedzialności za wynik postępowania. Zgodnie z art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 1568 ze zm., dalej „k.p.c.”), strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Składają się na nie zarówno koszty sądowe oraz koszty strony występującej osobiście lub przez pełnomocnika niebędącego profesjonalistą, jak i koszty związane z reprezentowaniem strony przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. Odstępstwem w zakresie obowiązku uiszczania opłat sądowych jest art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 959 ze zm.), z którego wynika, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych nie są pobierane inne opłaty niż opłaty podstawowe od środków zaskarżenia.

W przypadku rozliczenia kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie znajdują przepisy ogólne. Jak jednak wynika z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej nimi w ogóle. Pozostawiony w tym zakresie luz decyzyjny ma charakter zamierzony i pozwala na rozważenie okoliczności konkretnej sprawy z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., sygn. I CZ 26/11, LEX nr 1101325). Ustawodawca dopuszcza tym samym możliwość dyskrejonalnego odstąpienia przez sąd od obciążania kosztami zastępstwa procesowego strony przegrywającej. Jedynie na marginesie należy zwrócić uwagę, że w przypadku, gdy strony są niezadowolone z rozstrzygnięcia o kosztach, dopuszczalne jest jego zaskarżenie w drodze zażalenia (art. 394 § 1 pkt 6 oraz art. 394² § 1¹ pkt 3 k.p.c.) bądź w apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji, co zapewnia właściwą ochronę gwarancji procesowych.

Ustawodawca przewidział możliwość odstąpienia od generalnej zasady odpowiedzialności za wynik procesu w odniesieniu do ponoszenia jego kosztów, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Zastosowanie art. 102 k.p.c. w sprawie, o której mowa jest w zapytaniu, pozostawało w zakresie dyskrejonalnej władzy sędziego, a przez to nie może być przedmiotem oceny Ministra Sprawiedliwości.

W odniesieniu do zagadnienia dotyczącego wprowadzenia rozwiązań chroniących osoby, które działając w zaufaniu do instytucji publicznych, ponoszą niezasłużone konsekwencje finansowe, uprzejmie wskazuję, że z perspektywy Kodeksu postępowania cywilnego, takie zmiany nie wydają się ani konieczne, ani uzasadnione.

Z wyrazami szacunku

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/